

109a-onderzoek Leemtocht

Feitelijk onderzoek naar het handelen van het college en de organisatie in het shadedossier Leemtocht

Concerncontrol
Februari 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Achtergrond opdracht	4
1.2 Onderzoeksvraag	4
2. Normenkader	5
3. Onderzoeksopzet	5
3.1 Documentenstudie	5
3.2 Wederhoor/ controle op bevindingen	5
3.3 Scope van het onderzoek	5
4. Bevindingen	6
4.1 Rechtspraak	6
4.1.1 Aansprakelijkheidsprocedure: rechtbank 2009-2013	6
4.1.2 Aansprakelijkheidsprocedure: gerechtshof 2013-2020	6
4.1.3 Schadestaatprocedure 2021-2022	7
4.2 Informatievoorziening	8
4.2.1 Ambtelijke informatievoorziening	8
4.2.2 Informatievoorziening portefeuillehouder	8
4.2.3 Informatievoorziening college	8
4.2.4 Informatievoorziening Algemene Vergadering	10
4.3 Bestuurlijke besluitvorming	11
4.3.1 Besluitvorming college	11
4.3.2 Besluitvorming Algemene Vergadering	13
4.4 Interactie met belanghebbenden	13
4.4.1 Interactie ambtelijke organisatie	13
4.4.2 Interactie college	13
4.4.3 Interactie Algemene Vergadering	14
4.4.4 Berichtgeving in de media	15
4.5 Advisering deskundigen	15
4.6 Klacht	15
4.7 Delegatie en mandaat	16
4.7.1 Delegatie	16
4.7.2 Mandaat	16
5. Conclusies	19
5.1 Beantwoording onderzoeksvragen	19

5.2	Algemene conclusie.....	21
5.3	In breder perspectief.....	22

1. Inleiding

In dit hoofdstuk worden de achtergrond van de opdracht en de onderzoeksvraag weergegeven.

1.1 Achtergrond opdracht

De schadezaak Leemtocht is ontstaan in 2003. Aan het begin is gekozen voor een juridische afhandeling van het dossier en dit spoor is telkens gevolgd. Tijdens deze bestuursperiode (2009-2013) is het college tot een nieuw inzicht gekomen over het handelen van het waterschap. Het college wil leren van dit dossier. Daarom vindt een externe evaluatie en dit 109a-onderzoek plaats.

1.2 Onderzoeksvraag

Centrale vraag

Hoe heeft het college gestuurd op het handelen van het waterschap in de Leemtocht en hoe vond de uitvoering door de ambtelijke organisatie plaats?

Onderzoeksvragen

- Welke keuzes heeft het college gemaakt op basis van welke informatie?
- Welke andere keuzes had het college kunnen maken bij de verschillende beslismomenten?
- Wat waren natuurlijke momenten om het standpunt van het waterschap te herijken?
- Welke keuzes zijn gemaakt in de ambtelijke organisatie over de te volgen richting en op welke manier zijn de portefeuillehouder en het college hierbij betrokken?
- Welk mandaat heeft de organisatie als het gaat om het afhandelen van rechtszaken en welke handelingsvrijheid heeft het college hierbij? Welke alternatieven zijn hiervoor mogelijk?
- Welke aandacht kreeg dit dossier in de rapportage gemandateerde bevoegdheden en overige verantwoording van de ambtelijke organisatie aan het college?
- Hoe was de ambtelijke governance ingericht/ hoe breed werd informatie gedeeld in de ambtelijke organisatie?

2. Normenkader

Dit onderzoek is een feitelijk onderzoek. Dit betekent dat er in dit 109a-onderzoek geen oordeel wordt gegeven over de effectiviteit en doelmatigheid van de sturing van het college en de uitvoering door de ambtelijke organisatie. Dit om overlap met de evaluatie te voorkomen. Daarmee is er geen normenkader waarlangs de bevindingen worden gelegd.

3. Onderzoeksopzet

Dit hoofdstuk bevat informatie over hoe het onderzoek is opgezet. Er wordt ingegaan op de wijze van onderzoek, wederhoor, de vertrouwelijkheid van de rapportage en de scope.

3.1 Documentenstudie

Voor dit onderzoek zijn de volgende documenten geraadpleegd:

- Bestuursvoorstellen en verslagen van bestuursvergaderingen
- Rapportage gemandateerde bevoegdheden
- Rapportage ondermandaten
- Procesdossier Egmond c.s.
- Besluit mandaat, volmacht en machtiging Waterschap Zuiderzeeland
- Archiefmap Sharepoint Dossier Kraggenburg juridische zaken
- P&C-documenten: bestuursrapportages, jaarrekeningen, ambtelijke verantwoordingsrapportages, voortgangsrapportages college en documenten voortgangsgesprekken college-directie
- Werkwijze schade en schadeafhandeling

3.2 Wederhoor/ controle op bevindingen

De bevindingen zijn aan de secretaris-directeur voorgelegd ter validatie. In lijn met het collegebesluit van 2 maart 2021 over de opzet van 109a-onderzoeken is het rapport eerst in het portefeuilleoverleg van de dijkgraaf besproken. De dijkgraaf heeft beoordeeld of het rapport de bestuurlijke vraag beantwoordt. Aangezien het een feitelijk onderzoek betreft, zijn in dit rapport geen aanbevelingen gedaan.

3.3 Vertrouwelijkheid rapportage

Dit rapport is niet vertrouwelijk. Net als andere collegestukken is het rapport intern openbaar en wordt het niet actief door het waterschap openbaar gemaakt. De resultaten van het onderzoek worden op grond van artikel 109a van de Waterschapswet met de Algemene Vergadering gedeeld.

3.3 Scope van het onderzoek

Oorspronkelijk was de insteek om uitsluitend de bestuursperiode 2019-2023 te betrekken in het onderzoek. Tijdens de documentenstudie kwam naar voren dat er relevante informatie uit eerdere bestuursperiodes voorhanden was, zoals processtukken en P&C-instrumenten. Aangezien het betrekken van deze informatie maakte dat de vragen van het college beter konden worden beantwoord, heeft de concerncontroller de scope van de documentenstudie verbreed naar eerdere bestuursperiodes.

4. Bevindingen

Op basis van het dossieronderzoek zijn voor de verschillende sporen de rode draden inzichtelijk gemaakt.

4.1 Rechtspraak

De doorlooptijd van gerechtelijke procedures is lang. Zowel de rechtbank als het gerechtshof maken in de gerechtelijke procedure gebruik van tussenvonnissen/-arresten, voordat zij tot een definitieve uitspraak komen. De gemiddelde tijd tussen twee (tussen)vonnissen is circa twee jaar. De aansprakelijkheidsprocedure bij de rechtbank duurt vier jaar, terwijl de aansprakelijkheidsprocedure bij het gerechtshof zeven jaar duurt. De schadestaatsprocedure wordt na twee jaar ingetrokken. Op dat moment is er nog geen tussenvonnis uitgesproken.

4.1.1 Aansprakelijkheidsprocedure: rechtbank 2009-2013

In 2005 en 2006 vinden voorlopige getuigenverhoren plaats bij de rechtbank. Hierbij worden diverse betrokkenen onder ede gehoord over de gebeurtenissen in juni 2003. 24 agrariërs brengen in juli 2009 een dagvaarding uit tegen het waterschap. De agrariërs houden het waterschap verantwoordelijk voor de schade die zij hebben geleden als gevolg van de wateroverlast in juni 2003, omdat het waterschap de schotten uit een duiker onder de Herteweg niet heeft verwijderd en de pompcapaciteit van gemaal Smeenge niet volledig heeft benut. Het waterschap beroept zich op overmacht, omdat er in een korte periode een extreme hoeveelheid neerslag was gevallen. Daarnaast stelt het waterschap dat het niet weghalen van de schotten niet kan hebben geleid tot schade voor de agrariërs. Het waterschap wil de schade ook gelijk in deze gerechtelijke procedure meenemen, omdat de schade van belang is om te bepalen of er een causaal verband is tussen het niet weghalen van de schotten en de schade van de agrariërs. De agrariërs willen dit niet. Aangezien het waterschap alle aansprakelijkheid ontkent, willen de agrariërs dat de rechter eerst vaststelt dat het waterschap aansprakelijk is.

In maart 2010 trekken twee agrariërs zich terug uit de rechtszaak. In mei 2011 brengt de rechtbank een tussenvonnis uit: de werking van gemaal Smeenge wordt niet gezien als oorzaak voor de schade. Er is geen sprake van overmacht. Het waterschap heeft niet voldaan aan zijn zorgplicht door de schotten niet te verwijderen. De agrariërs moeten een aantal gegevens verstrekken om de hoogte van de schade per boer te kunnen bepalen.

Op 6 mei 2013 brengt de rechtbank het definitieve vonnis uit. De rechtbank oordeelt dat het waterschap aansprakelijk is voor de schade van de agrariërs, doordat het de schotten niet tijdig heeft weggehaald. Het waterschap wordt veroordeeld voor de proceskosten en de agrariërs mogen een schadestaatsprocedure starten.

In de procedure bij de rechtbank is tussen de advocaten van de agrariërs en het waterschap gediscussieerd over in hoeverre de duiker geblokkeerd was, tot welke verhoging van de waterstand de blokkering van de duiker heeft geleid, of er sprake was van overmacht of onzorgvuldig handelen, of de schade wel of niet bij de procedure moest worden betrokken, over de begrippen ontwatering versus afwatering en de invloed van andere factoren op het ontstaan van de schade, zoals hagel of de maaiveldhoogte van de percelen. Ook is er discussie tussen de advocaten of via een model of via taxaties de schade waarvoor het waterschap aansprakelijk is kan worden bepaald.

4.1.2 Aansprakelijkheidsprocedure: gerechtshof 2013-2020

In mei 2013 gaat het waterschap in hoger beroep tegen de uitspraak van de rechtbank (zie voor de motivatie paragraaf 4.3.1). Het waterschap vraagt het gerechtshof om de uitspraak van de rechtbank te vernietigen, de agrariërs niet-ontvankelijk te laten verklaren en de agrariërs de proceskosten terug te laten betalen.

In maart 2014 onderbouwt het waterschap het hoger beroep. Volgens het waterschap heeft de rechtbank ten onrechte geoordeeld dat:

- Er geen sprake is van overmacht.
- Alle agrariërs schade hebben geleden doordat de schotten niet tijdig waren verwijderd.

- Het causale verband tussen het niet weghalen van de schotten en de schade van de agrariërs voor alle agrariërs voldoende vast stond om een schadestaatprocedure te starten.

De agrariërs willen de bewijslast omkeren, dus dat het waterschap onderbouwt waarom de agrariërs geen schade hebben geleden door het niet tijdig weghalen van de schotten.

In juli 2015 brengt het gerechtshof een tussenarrest uit. Het gerechtshof formuleert voorlopige conclusies die zij tijdens een rechtszitting wil toetsen bij het waterschap en de agrariërs. De voorlopige conclusie van het gerechtshof is dat vanwege de maaiveldhoogte niet alle percelen schade hebben geleden door het niet tijdig verwijderen van de schotten. Voor een aantal andere percelen concludeert het gerechtshof voorlopig dat de aansprakelijkheid moet worden berekend. Voor percelen waar wel voor geldt dat zij schade hebben geleden vanwege het niet tijdig verwijderen van de schotten kunnen de agrariërs een schadestaatprocedure starten. Het gerechtshof concludeert voorlopig dat de hoogte van de schade per perceel moet worden bepaald en afhankelijk is van verschillende aspecten. Het gerechtshof vraagt ook of partijen er niet onderling kunnen uitkomen.

In januari 2016 wordt tijdens een rechtszitting een driesporen traject afgesproken tussen de agrariërs en het waterschap om te kijken of partijen er onderling uit kan komen.

- Fase 1: De agrariërs stellen vast hoe zij een schikking zouden verdelen en het waterschap doet een schikkingsvoorstel. Zo nodig volgt overleg tussen de agrariërs en het waterschap.
- Fase 2: Beide partijen hebben een eigen onderzoeksbureau, welke een eigen rapportage heeft gemaakt. In de tweede fase kijken de partijdeskundigen of zij de verschillen tussen de beide rapportages kunnen overbruggen.
- Fase 3: Als de deskundigen er niet uitkomen, dan volgt er een rechtszitting en benoemt het gerechtshof een onafhankelijke deskundige.

Er wordt geen overeenstemming bereikt in fase 1 en 2. De agrariërs en het waterschap bereiken ook geen overeenstemming over de te formuleren vragen aan de deskundigen en de aan te wijzen deskundigen.

Het gerechtshof stelt in februari 2017 twee eigen deskundigen aan en stelt ook de vragen aan de deskundigen vast. Beide partijen moeten de helft van de kosten van de deskundigen dragen. Het gerechtshof wil van de deskundigen weten:

- Wat het gevolg is geweest van de schotten in de duikers voor de waterstand op de verschillende percelen.
- Welke percelen ook zonder de schotten in de duikers meer dan 24 uur wateroverlast hadden gehad.
- Welke percelen zonder de schotten in de duikers minder dan 24 uur wateroverlast hadden en met de schotten meer dan 24 uur.
- Welke percelen ook met de schotten minder dan 24 uur wateroverlast hadden gehad.

In oktober 2017 stelt het gerechtshof de vragen aan de deskundigen definitief vast. Zowel de agrariërs als het waterschap leveren informatie aan bij de deskundigen. In januari 2019 leveren de deskundigen van het gerechtshof hun rapportage op.

In december 2020 volgt het definitieve arrest van het gerechtshof. Voor tien percelen is er een causaal verband tussen de aanwezigheid van de schotten en de schade, voor zes percelen is er geen causaal verband en voor 22 percelen is er in beperkte mate sprake van een causaal verband. Voor die laatste percelen geldt dat het waterschap slechts verantwoordelijk is voor de extra tijd die ieder perceel onder water heeft gestaan door de aanwezigheid van de schotten. Beide partijen moeten de helft van de kosten van de deskundigen dragen en hun eigen proceskosten.

Zowel de agrariërs als het waterschap stellen geen cassatie in tegen het arrest van het gerechtshof. Daarmee staat de aansprakelijkheid van het waterschap vast.

In de procedure bij het gerechtshof is gediscussieerd over de correctheid van het model van het waterschap en de deskundigen, de invloed van perceelsafhankelijke factoren, verschillen tussen de rapportages van beide partijdeskundigen, de (vraagstelling aan de) deskundigen van het gerechtshof, het gebruik van een model versus gebruik van taxaties en bij wie de bewijslast ligt.

4.1.3 Schadestaatprocedure 2021-2022

In maart 2019 vragen de agrariërs om voorlopige getuigenverhoren te houden voor de schadestaatprocedure. Zij willen op basis van het vonnis van de rechtbank uit 2013 de schade bewijzen en de omvang van de schade vaststellen en berekenen. De agrariërs doen dit omdat de rapportage van de deskundige van het gerechtshof is uitgesteld tot medio oktober 2018 en mogelijk nog verder wordt uitgesteld. Ook is 1 van de 2 taxateurs van de agrariërs overleden en de andere op leeftijd. Het waterschap is het niet eens met dit verzoek, omdat de aansprakelijkheid van het waterschap ter discussie staat in het hoger beroep. Het waterschap stelt dat de rechtbank niet bevoegd is om te oordelen over het verzoek van de agrariërs. De rechtbank verwijst de zaak door naar het gerechtshof. Het gerechtshof stelt het waterschap in juni 2019 in het ongelijk. Het waterschap moet de proceskosten dragen. In juni 2021 brengen de agrariërs een dagvaarding uit tegen het waterschap in de schadestaatprocedure. Met het sluiten van de vaststellingsovereenkomst in oktober 2022 vragen de agrariërs om de schadestaatzaak van de rol te halen.

De discussie in de schadestaatprocedure ging over het moment waarop deze kon worden gestart, bij wie de bewijslast lag, de onderbouwing van de schadecijfers, de aanwezigheid van een partijdeskundige bij de rechtszitting, het schadeverloop en de vragen aan de deskundigencommissie voor het vaststellen van de basisschade.

4.2 Informatievoorziening

4.2.1 Ambtelijke informatievoorziening

De Leemtocht komt alleen in 2003 uitdrukkelijk aan de orde in de ambtelijke verantwoordingsrapportages. Zowel de afdeling waterbeheer als de afdeling juridische zaken rapporteren dan over de kosten van het bestrijden van de wateroverlast, de evaluatie van de wateroverlast en de aansprakelijkheidsstelling van het waterschap. Medewerkers van waterbeheer zijn als getuige gehoord bij de voorlopige getuigenverhoren in 2005 en 2006. Waterbeheer en een hydroloog leveren input om het standpunt van het waterschap in de gerechtelijke procedure te onderbouwen. Uit de P&C-instrumenten blijkt dat twee keer per jaar wordt gekeken of het financiële risico gewijzigd is. Na het arrest van het gerechtshof eind 2020 raken ook communicatie, concerncontrol en de directie betrokken bij het dossier.

In 2014 vraagt de accountant in de managementletter om voor de verschillende voorzieningen zogenaamde position papers vast te laten stellen door de directie, waarin de berekeningswijzen in inschattingen is opgenomen. In maart 2021, februari 2022 en maart 2022 stelt de secretaris-directeur na bespreking in het managementteam position papers vast voor de schadevoorziening. De secretaris-directeur verhoogt gaandeweg de omvang van de voorziening op basis van de gewijzigde position papers.

4.2.2 Informatievoorziening portefeuillehouder

Uit het feitenrelaas dat begin februari 2021 met het college is gedeeld, blijkt dat de ambtelijke organisatie de portefeuillehouder door de jaren heen op diverse momenten bijpraat. De informatievoorziening van de ambtelijke organisatie aan de portefeuillehouder is niet goed te herleiden.

Tot medio november 2021 is een heemraad portefeuillehouder. In de periode medio november 2021 is de portefeuille verdeeld tussen de dijkgraaf en een heemraad, waarbij de dijkgraaf de regie en coördinatie voert, en de heemraad portefeuillehouder is van de schadezaak. Vanaf medio januari 2022 is de dijkgraaf portefeuillehouder.

4.2.3 Informatievoorziening college

De informatievoorziening aan het college is ingedeeld naar de wijze van informeren.

Voortgangsrapportages (vorap)

De ambtelijke organisatie informeert het college in de periode 2010 tot en met 2015 via de voortgangsrapportage (vorap) over de stand van zaken.

- De ambtelijke organisatie rapporteert in februari 2010 bij de eerste vorap cijfermatig over de 47 lopende schadedossiers. Aangegeven is dat hier een bedrag van ongeveer € 600.000 mee gemoeid is.

- In de tweede vorap van 2010 rapporteert de ambtelijke organisatie dat de agrariërs een claim hebben ingediend van circa € 1,2 miljoen. Het totale risico van de lopende schadedossiers wordt ingeschat op € 1,3 miljoen.
- In september 2011 meldt de organisatie via de vorap dat de rechtbank een tussenvonniss heeft gewezen en het beroep van het waterschap op overmacht is afgewezen. Het is aan de agrariërs om aan te tonen dat de schade is ontstaan door het handelen van het waterschap. Deze boodschap wordt herhaald in de voraps van 2012 en 2013.
- De ambtelijke organisatie rapporteert in de vorap van 2014 en 2015 meer algemeen over de omvang van het financiële risico samenhangend met de schadedossiers.

Sinds 2016 wordt niet meer gewerkt met voraps, maar vinden voortgangsgesprekken tussen college en directie plaats. In die voortgangsgesprekken gaat de directie niet specifiek in op de schadedossiers. In 2017 is in de collegeversie van de berap nog aanvullende informatie gedeeld over de Leemtocht. Voor de informatievoorziening via de rapportage gemandateerde bevoegdheden wordt verwezen naar paragraaf 4.7.2.

Mondelinge mededelingen

Voor de huidige bestuursperiode is aan de hand van de verslagen van de collegevergaderingen inzichtelijk gemaakt welke mondelinge mededelingen over de Leemtocht in het college zijn gedaan en door wie:

- In mei 2019 meldt de portefeuillehouder in het college dat de afhandeling traag gaat, maar dat dit niet aan het waterschap ligt.
- In juli 2021 koppelt de portefeuillehouder terug aan het college dat hij een gesprek met belanghebbenden heeft gehad.
- In september 2021 meldt de portefeuillehouder dat een ambtelijk overleg gepland staat met belanghebbenden.
- Begin november 2021 meldt de secretaris-directeur dat het college wordt meegenomen in de uitkomsten van de bespreking van begin november.
- Medio november 2021 meldt de dijkgraaf dat er twee brieven in voorbereiding zijn voor de belanghebbenden: een brief over de bestuurlijke lijn en een stopbrief. De dijkgraaf zal de stopbrief overhandigen aan de schrijvers van de brief in een persoonlijk gesprek. De secretaris-directeur meldt dat hij telefonisch heeft gesproken met de inspreker naar aanleiding van de technische mankementen bij het inspreken in de Algemene Vergadering.
- Medio december 2021 informeert de dijkgraaf het college over het eerste gesprek dat zij heeft gehad met belanghebbenden.
- In januari 2022 informeert de dijkgraaf het college over de stand van zaken en meldt zij dat het portefeuillehouderschap overgaat van de heemraad naar de dijkgraaf.
- Eind januari 2022 meldt de dijkgraaf dat de agrariërs de eis hebben verhoogd.
- Medio mei 2022 meldt de dijkgraaf dat in de commissie van deskundigen een discussie over de opdracht is ontstaan en dat het eerste gesprek met een delegatie van de agrariërs binnenkort plaatsvindt.
- De dijkgraaf doet eind mei 2022 een mededeling over het eerste gesprek met de agrariërs en het vervolg.
- In september 2022 deelt de dijkgraaf dat in het gesprek met de agrariërs is gesproken met de deskundige van de agrariërs. Hij heeft geadviseerd over het schadeverloop en de dijkgraaf geeft aan dat het in de rede lijkt te liggen om dit voorstel over te nemen. De deskundige van de agrariërs wordt gevraagd om een toelichting te geven in het college op zijn advies. Er wordt gezamenlijk uitstel gevraagd bij de rechtbank. De Algemene Vergadering wordt eind september geïnformeerd over de stand van zaken en eind oktober om de voorziening op te hogen.
- De secretaris-directeur meldt in oktober 2022 dat de uitgangspunten voor de onderhandelingen in het MT worden vastgelegd ten behoeve van de interne transparantie en de onderbouwing richting accountant.

Beeldvormende vergadering

In voorbereiding op het besluit van medio april 2022 over het mandaat aan de portefeuillehouder voor de gesprekken met de agrariërs spreken de adjunct-directeur en de portefeuillehouder het college begin april in een beeldvormende vergadering bij over de stand van zaken, het proces en de (mogelijk) inzet van het vervolgproces.

In de onderlinge gesprekken tussen de dijkgraaf, de adjunct-directeur en een vertegenwoordiging van de agrariërs is gesproken met de deskundige van de agrariërs. Hierna nodigt de portefeuillehouder de deskundige van de agrariërs uit om het college in een beeldvormende vergadering mee te nemen in zijn model voor het schadeverloop. In september 2022 betoogt de

deskundige van de agrariërs in een beeldvormende vergadering dat het schadeverloop een sigmoïdale curve volgt. Hij licht toe dat het schadeverloop is gekoppeld aan het verloop van een verrottingsproces, doordat de grootste schade komt door aantasting van de wortels en oogstbaar product in de grond zoals aardappels. Dit betekent dat negentig procent van de schade van de percelen waar het waterschap gedeeltelijk aansprakelijk voor is voor rekening van het waterschap komt.

Overige informatievoorziening

In december 2020 wordt het college geïnformeerd over het arrest van het gerechtshof. Hierbij is aangegeven dat de mogelijkheid om in cassatie te gaan tegen het arrest wordt onderzocht en indien nodig aan het college wordt voorgelegd. Voorlopig is de inschatting dat het niet wenselijk is dat het waterschap in cassatie gaat, omdat er onvoldoende rechtsgronden zijn. Aangegeven is dat als niemand in cassatie gaat, er een vervolgpcedure komt om de hoogte van de schade te bepalen.

Medio november 2021 wordt een DOD-sessie¹ gehouden met het college over de Leemtocht.

Het college wordt in mei 2022 via een voorstel ter kennisname geïnformeerd over het eerste gesprek met een delegatie van de agrariërs.

Verzoek om informatie

Het college besluit in november 2021 een extra collegevergadering in te lasten om bijgepraat te worden over de stand van zaken.

4.2.4 Informatievoorziening Algemene Vergadering

De informatievoorziening aan de Algemene Vergadering is ingedeeld naar de wijze van informeren.

Verantwoording via de P&C-cyclus en rapportage gedelegeerde bevoegdheden

In de jaarrekening van 2003 geeft het college aan dat de wateroverlast is geëvalueerd. De conclusie is dat de overlast is ontstaan door een onvoorziene, extreem kortdurende regenbui en dat de overlast juist is bestreden. Het college geeft aan dat de verbeterpunten uit de evaluatie worden opgepakt.

Vanaf 2010 wordt de Algemene Vergadering in de berap meegenomen in het financiële risico dat samenhangt met de schadeclaims. In 2010 is hierbij gemeld dat het in totaal gaat om € 1,3 miljoen. Dit bedrag wordt opmerkelijk en hoog genoemd, waarbij wordt genoemd dat één claim van ongeveer € 1,2 miljoen hierin bepalend is. In de volgende beraps en jaarrekeningen wordt telkens gerapporteerd dat er geen significante afwijkingen zijn van het financiële risico van de schadedossiers van € 1,3 miljoen. Bij de jaarrekening van 2020 wordt een voorziening gevormd voor schadedossiers. Deze wordt bij de jaarrekening van 2021 verhoogd.

In september 2013 meldt het college via de rapportage gedelegeerde bevoegdheden dat zij besloten heeft om hoger beroep in te stellen en een externe deskundige in te schakelen.

Mededelingen aan de Algemene Vergadering

In februari 2020 wordt de Algemene Vergadering over het arrest van het gerechtshof geïnformeerd. Hierin staat dat partijen nog in cassatie kunnen. Als dat niet het geval is kan de schade kan worden bepaald in een schadestaatprocedure of via minnelijk overleg.

In de Algemene Vergadering van oktober 2021 meldt het college via een schriftelijke mededeling dat een gesprek tussen de portefeuillehouder en de belanghebbenden heeft plaatsgevonden. De verslagen van de bijeenkomst worden met de Algemene Vergadering gedeeld. Daarnaast wordt de Algemene Vergadering geïnformeerd over de lopende schadestaatprocedure en het minnelijk overleg dat hier parallel aan loopt.

Medio februari 2022 meldt het college aan de Algemene Vergadering via een mondelinge geheime mededeling dat een indringend gesprek heeft plaatsgevonden tussen de dijkgraaf en belanghebbenden, maar dat een tweede gesprek door de agrariërs is afgezegd omdat deze te dicht

¹ Bijeenkomst in het kader van risicogestuurd werken waarin drie vragen centraal staan: wat is het **doel**, wat is daarbij **onzeker** en wat met wie te **doen**?

op de rechtszitting zat. Een schadestaatprocedure kan twee tot drie jaar duren. Versnelling is mogelijk via een minnelijk overleg, maar 'de handschoen' ligt bij de agrariërs.

Besloten beeldvormende vergadering

Medio november 2021 wordt de Algemene Vergadering in een besloten bijeenkomst bijgepraat over de schadezaak. Het college deelt een feitenrelaas sinds 2003 en de Algemene Vergadering heeft gelegenheid tot het stellen van vragen. Het college geeft aan dat de voorzitter de regie en coördinatie in het dossier opneemt en dat de heemraad nog steeds de portefeuillehouder is.

Verzoek om informatie

In april 2014 vraagt de Algemene Vergadering om de stand van zaken, omdat een lid van de Algemene Vergadering meermalen is benaderd door agrariërs dat het waterschap de afwikkeling van de schade vertraagd (zie ook bij paragraaf 4.4). In mei 2014 is er nog geen antwoord en wordt het college gerappelleerd. In juni 2014 informeert het college de Algemene Vergadering via een mondelinge mededeling. Het college geeft aan dat het waterschap in beroep is gegaan in overleg met de verzekeraar en dat het waterschap alles doet wat gevraagd mag worden om de juiste informatie bij de rechter op tafel te krijgen. Zie hiervoor ook paragraaf 4.4.3.

4.3 Bestuurlijke besluitvorming

4.3.1 Besluitvorming college

Instellen hoger beroep tegen vonnis rechtbank

Medio april 2013 besluit het college om hoger beroep in te stellen tegen het vonnis van de rechtbank, waarin het waterschap volledig aansprakelijk is gesteld voor de schade als gevolg van de wateroverlast. Dit had een drietal redenen:

1. De situatie van alle eisers wordt over een kam geschoren, terwijl de ligging van de kavels in het gebied, maar ook de hoogte ligging van de verschillende kavels erg divers is. Daarnaast was de teelt op de verschillende percelen erg divers. Er is in de beoordeling van de rechtbank veel gewicht gehangen aan de verschillen in de uitleg van de theoretische modellen en berekeningen door beide partijen. Hierdoor is een onduidelijk en onjuist beeld van de feitelijke situatie ontstaan. Er is door de rechtbank te veel gewicht gehangen aan details en onvoldoende gekeken naar de werkelijke situatie, waardoor op de beantwoording van de rechtsvraag het nodige is aan te merken.
2. De manier waarop de wederpartijen geprocedeerd hebben leidt er toe dat nu de rechtbank het causaal verband heeft aangenomen. Dat is een slechte uitgangspositie om een schadestaatprocedure in te gaan, waarin, in het licht van dit vonnis, zal moeten worden bekeken welk deel van de schade is toe te rekenen aan die aansprakelijkheid van het waterschap. Immers heeft de rechtbank alle percelen over een kam geschoren. Dit uitgangspunt biedt weinig ruimte, in of buiten rechte om tot een, voor het waterschap acceptabele afwikkeling van de schade te komen.
3. Een dergelijk vonnis leidt, bij berusting door het waterschap zeer wel mogelijk tot precedentwerking. Dat zou een ongunstige ontwikkeling zijn, zeker in het gebied van Zuiderzeeland, waar grote agrarische activiteit is.

Het besluit van het college is conform het voorstel van de ambtelijke organisatie. Bij dit besluit is ook het vonnis van de rechtbank met het college gedeeld en het standpunt van de verzekeraar.

Gesprekken met de agrariërs

In 2022 neemt het college een aantal besluiten over de gesprekken met de agrariërs. In de tussentijd is in de totstandkoming van de voorstellen een uitgangspunt verandert, namelijk dat niet de ambtelijke organisatie, maar de portefeuillehouder de voorstellen inbrengt in het college. Naast de input vanuit de ambtelijke organisatie, betreft de portefeuillehouder ook informatie van de deskundigen van het waterschap en agrariërs, de inspreker, de briefschrijvers, de delegatie van de agrariërs en de uitspraak van het gerechtshof bij de voorbereiding van de collegevoorstellen. Het college komt rechtstreeks in contact met de deskundige van de agrariërs, is aanwezig bij het inspreken in de Algemene Vergadering, wordt regelmatig bij gesproken door de portefeuillehouder over de stand van zaken van de onderlinge gesprekken en neemt kennis van de ingekomen brieven.

Begin februari 2022 besluit het college om tot overeenstemming te willen komen met de agrariërs over wat een redelijke vergoeding is en welke onderbouwing nodig is. Ook besluit het college in te

zetten op het starten van een gezamenlijk proces en het maken van gezamenlijke procesafspraken. De redenen hiervoor zijn dat het college het niet wenselijk vindt om langdurig in conflict te zijn met de agrariërs en de relatie met de agrariërs niet wordt hersteld via de gerechtelijke procedure. Ook wil het college gezamenlijk met de agrariërs verkennen of via een gezamenlijk proces tot een oplossing kan worden gekomen, zoals onderlinge gesprekken, een onafhankelijke voorzitter of mediation. Het college sluit op voorhand geen van deze oplossingen uit en benoemt de mogelijkheid van een vierde spoor, namelijk het doen van een schikkingsvoorstel.

Begin maart 2022 gaat het college akkoord met het bindend zijn van de uitkomsten van een commissie voor het vaststellen van de basisschadeberekening, omdat het inzetten van een commissie voor de basisschade alleen effectief is als de uitkomsten voor beide partijen bindend zijn. Het college heeft besloten om akkoord te gaan met de basisberekening zoals ingediend voor de akkerbouw- en fruitteeltschade. Het college wil uitgaan van de cijfers van de agrariërs met uitzondering van de structuurschade. Het college heeft hiernaast aan de commissie meegegeven dat zij wil dat de commissie een gezamenlijk narratief ontwikkelt en dat de breuk geen onderwerp van gesprek is binnen de commissie. Het college heeft besloten te streven om, na het bereiken van overeenstemming over de basisschade, voor de breuk en de overige schade te komen tot een schikkingsvoorstel en de portefeuillehouder te verzoeken om besluitvorming hieromtrent voor te bereiden. De uitgangspunten voor schikkingsvoorstellen zijn, uitlegbaarheid, snelheid, ruimhartigheid en transparantie over uitkomsten en precedentwerking.

Half april 2022 geeft het college mandaat aan de portefeuillehouder om gesprekken met de agrariërs te voeren. Het college heeft een aantal harde voorwaarden gesteld en een aantal punten ter beoordeling aan de portefeuillehouder gelaten. Het college spreekt af dat de gesprekken gefaseerd verlopen en dat de portefeuillehouder het college zo vaak als nodig informeert en in ieder geval na iedere fase. Inhoudelijk krijgt de portefeuillehouder een specifiek mandaat mee voor de vergoeding van de schade voor de percelen waarvoor het waterschap gedeeltelijk aansprakelijk is, voor de vergoeding van de overige kosten en voor de vergoeding van de rente. De onderbouwing van het mandaat steunt op uitlegbaarheid, ruimhartigheid, overeenstemming met wat in de gerechtelijke procedure is vastgesteld, bekendheid van informatie en onderbouwing van informatie.

Eind augustus 2022 vraagt het college de portefeuillehouder om in het derde gesprek op inhoud en proces bij te sturen. Het gaat om wat de advocaat van het waterschap heeft ingebracht over de 24-uursgrens en het zonder afstemming delen van een verslag met de achterban door de agrariërs.

In september 2022 besluit het college om het mandaat van de portefeuillehouder te wijzigen. Het college besluit om in de gesprekken een ruimere schadevergoeding te willen bieden. Het college stemt in met het uitgangspunt van het sigmoïdale schadeverloop, waardoor voor de percelen waarvoor het waterschap gedeeltelijk aansprakelijk is voor de schade, een groter deel van de schade wordt toegerekend aan het waterschap. Gezien de gewijzigde opstelling van het waterschap stemt het college in met vergoeding van de kosten voor experts en interne kosten. Voor de advocaatkosten en de proces- en griffiekosten geldt dat iedere partij deze zelf draagt gegeven de uitspraak van het gerechtshof. Aangezien de agrariërs het waterschap in 2003 aansprakelijk hebben gesteld en de agrariërs vanaf 2003 kosten hebben moeten maken, vindt het college het, met het inzicht van nu, logisch om voor het bepalen van de wettelijke rente uit te gaan van het moment van het ontstaan van de schade en het ontstaan van de kosten.

Medio oktober 2022 stemt het college in met de overeengekomen uitgangspunten:

- De eerste 24 uur is geen schade ontstaan
- Het sigmoïdale schadeverloop wordt gevolgd
- De advocaat en proceskosten worden door partijen zelf gedragen
- De kosten voor experts en interne kosten worden vergoed conform de claim van de agrariërs
- De wettelijke rente wordt gerekend vanaf 3 juni 2003. Het waterschap betaalt alleen rente over de schadebedragen.

Eind oktober 2022 stemt het college in met het schadebedrag en geeft de portefeuillehouder mandaat om de vaststellingsovereenkomst te sluiten. De dijkgraaf biedt namens het waterschap excuses aan voor het bij voortduring kiezen van een juridische aanpak en het ontbreken van oprechte belangstelling. De belangrijkste les voor de dijkgraaf is dat met elkaar in gesprek gaan altijd beter is dan elkaar bij de rechter treffen.

Het college heeft op meerdere momenten besloten om de Algemene Vergadering te informeren. Dit is opgenomen in paragraaf 4.2.4. Eind november 2021 heeft het college de antwoordbrief op de klacht vastgesteld. Zie hiervoor onder 4.6 klacht.

4.3.2 Besluitvorming Algemene Vergadering

De Algemene Vergadering heeft eind oktober 2022 ingestemd met het vervolgproces voor het afhandelen van de schadezaak. Eind december 2022 heeft de Algemene Vergadering de geheimhouding over de stukken opgeheven.

De Algemene Vergadering heeft daarnaast voor de verschillende jaren de jaarrekeningen/jaarstukken vastgesteld. Dit staat beschreven in paragraaf 4.2.4.

4.4 Interactie met belanghebbenden

4.4.1 Interactie ambtelijke organisatie

Tijdens de gerechtelijke procedure is een aantal contactmomenten geweest tussen de agrariërs en ambtenaren van het waterschap, zoals bij het startoverleg van de deskundigen van het gerechtshof en bij het schikkingsvoorstel als onderdeel van de drie fasen bij het hogere beroep in de procedure over de aansprakelijkheid. Hierbij waren altijd de advocaten van de agrariërs en het waterschap aanwezig. Begin april 2021 is een eerste overleg tussen ambtenaren en agrariërs in het bijzijn van advocaten over een schikkingsvoorstel. Er wordt veel gewisseld over de onderbouwing van de schade(posten). Begin juni 2021 kondigt de advocaat van de agrariërs aan dat het waterschap wordt gedagvaard in de schadestaatprocedure en deze wordt medio juni 2021 uitgebracht. De advocaat van de agrariërs wil het onderling overleg gelijktijdig laten plaatsvinden met de schadestaatprocedure. De overleggen tussen ambtenaren, agrariërs en advocaten lopen door tot begin november 2021.

Eind augustus 2021 stuurt de ambtelijke organisatie naar aanleiding van het verslag van de bespreking met de portefeuille houdend heemraad een bericht aan de agrariërs. Hierin geeft de ambtelijke organisatie aan dat helaas niet kan worden gezegd wanneer de zaak wordt afgerond, maar dat gekeken wordt naar een zo goed mogelijke, rechtvaardige afwikkeling van de schade.

Voor en na het inspreken eind oktober 2021 heeft de secretaris-directeur contact gehad met de inspreker. De adjunct-directeur heeft de dijkgraaf vergezeld in de gesprekken met de vertegenwoordigers van de agrariërs.

4.4.2 Interactie college

Uit de evaluatie van het waterschap van de wateroverlast blijkt dat een bestuurder samen met een ambtenaar op 3 juni 2003 's middags een veldbezoek aan een bedrijf aan de Leemringweg en een bedrijf aan de Sloefweg heeft gebracht op verzoek van een aantal agrariërs. In de evaluatie van de wateroverlast is als aandachtspunt het sneller informeren van bestuurders opgenomen. Bestuurders werden namelijk ook veel rechtstreeks benaderd door agrariërs.

Begin juli 2021 is er een overleg van de portefeuille houdend heemraad met twee agrariërs, ondersteund door juridische zaken. De agrariërs geven in het gesprek aan dat het waterschap in 2003 niet goed heeft gehandeld, door niet gezamenlijk de schade op te willen nemen. Ook is geen bestuurder komen kijken. Het waterschap had initiatief moeten nemen om overleg te voeren met de agrariërs. Het waterschap moet ruimhartig zijn met de schadevergoeding nu vaststaat dat zij aansprakelijk is. De portefeuillehouder toont begrip en geeft aan dat hij de zaak snel wil afronden en dat het waterschap een billijke vergoeding moet betalen.

Medio september 2021 dringen twee agrariërs bij het college aan op behandeling van de schadezaak in de Algemene Vergadering.

Begin november 2021 richt de inspreker een brief aan de dijkgraaf. De inspreker geeft aan dat de dijkgraaf de essentie van het betoog heeft gemist. De dijkgraaf en het college schuiven hun verantwoordelijkheid ten onrechte af op juristen en onderzoeksbureau. De inspreker wil excuses voor het niet weghalen van de schotten in 2003, excuses voor de juridische weg van de afgelopen 18 jaar en dat het waterschap geen nadere onderbouwing vraagt van de schade.

Begin november 2021 en half november 2021 zijn er telefonisch overleggen tussen de portefeuille houdend heemraad en één van de agrariërs.

Half december 2021 is een overleg tussen de dijkgraaf, de adjunct-directeur en een vertegenwoordiging van de agrariërs. De reactie van het waterschap op de klacht van de agrariërs (zie onder 4.6) wordt uitgereikt en de bereidheid om in gesprek te gaan met de agrariërs wordt geuit. De dijkgraaf nodigt medio januari de agrariërs uit voor een vervolgesprek begin februari 2022. Het geplande vervolgoverleg wordt door de agrariërs geannuleerd met het oog op de rechtszitting van begin februari. Het vervolgesprek vindt medio maart 2022 plaats.

De onderlinge gesprekken tussen de dijkgraaf, adjunct-directeur en een vertegenwoordiging van de agrariërs om tot overeenstemming te komen over wat een redelijke vergoeding is, starten medio mei 2022 en eindigen eind september 2022. In deze gesprekken worden eerst gezamenlijke procesafspraken gemaakt, vervolgens worden gezamenlijke, inhoudelijke uitgangspunten bepaald en tot slotte wordt de schade definitief berekend. De gesprekspartners stemmen telkens af met hun achterban. Eind oktober 2022 wordt de vaststellingsovereenkomst getekend.

4.4.3 Interactie Algemene Vergadering

In juni 2003 is door een vertegenwoordiging van het gebied Sloefweg-zuid ingesproken in de gezamenlijke commissievergadering.

Een lid van de Algemene Vergadering maakt in april 2014 in de Algemene Vergadering kenbaar dat hij al meerdere malen was benaderd door de agrariërs. Hij vraagt aandacht bij het college voor de communicatie richting de betrokken agrariërs. Het lid van de Algemene Vergadering geeft aan dat het beeld bij de agrariërs is dat het waterschap de zaak alleen maar vertraagd. Het lijkt hem goed om de agrariërs via een brief te informeren over de voortgang om dit beeld bij te stellen. In de actiepuntenlijst is alleen het informeren van de Algemene Vergadering over de stand van zaken opgenomen. Het lid van de Algemene Vergadering spreekt in mei 2014 de hoop uit richting college dat zij de agrariërs informeert. In juni 2014 vraagt een ander lid van de Algemene Vergadering nogmaals om de stand van zaken. Het eerste lid van de Algemene Vergadering brengt nogmaals de ontstane beeldvorming bij de agrariërs in. De portefeuillehouder doet een mondelinge mededeling over de stand van zaken en daarmee is het actiepunt van de actiepuntenlijst.

Eind juni 2021 stuurt een van de agrariërs een brief naar de Algemene Vergadering. Deze brief wordt begin juli 2021 geagendeerd. De boer roept de Algemene Vergadering op om te sturen op het snel bereiken van overeenstemming. Hij geeft aan dat de rechter in twee instanties de aansprakelijkheid van het waterschap heeft vastgesteld en er onvoldoende voortgang zit in de overleggen die na het arrest van het gerechtshof hebben plaatsgevonden. Ook verwijt hij het waterschap dat de zaak in handen ligt van advocaten en deskundigen. In de openbare Algemene Vergadering is niet gesproken over deze brief.

Eind oktober 2021 spreekt een van de agrariërs in de Algemene Vergadering in. De inspreker rekent de leden van de Algemene Vergadering bestuurlijk onvermogen, onwil en bestuurlijke angst aan. (Medewerkers van) het waterschap hebben een fout gemaakt en dit wordt niet onderkend, maar ontkent. De afwikkeling van de schade is gejuridificeerd en dit heeft veel gemeenschapsgeld gekost. Het college en de Algemene Vergadering hebben dit laten gebeuren. De Algemene Vergadering heeft haar controlerende rol niet goed uitgeoefend. Ook heeft de Algemene Vergadering zich geheimhouding en een spreekverbod opgelegd en dit staat een inhoudelijk overleg tussen de agrariërs en de leden van de Algemene Vergadering in de weg. De Algemene Vergadering heeft onvoldoende oog gehad voor de afwikkeling van de schadezaak en het waterschap heeft onvoldoende gecommuniceerd met de agrariërs. Het handelen van de besturen is in strijd met de behoorlijkheidswijzer van de Nationale Ombudsman. De inspreker kondigt aan dat een schadestaatprocedure tegen het waterschap wordt aangespannen omdat de toegezegde overleggen uitblijven. De inspreker stelt voor het vervolg voor dat twee leden van de Algemene Vergadering zonder juridische ondersteuning met twee agrariërs aan tafel gaan zitten om de schadezaak af te wikkelen.

Eind november 2022 spreekt de inspreker nogmaals in de Algemene Vergadering in. De inspreker concludeert dat het inspreken positieve gevolgen hebben gehad. Het mandaat van de dijkgraaf en haar woorden hebben goed gedaan en geleid tot een overeenkomst tussen de agrariërs en het waterschap. De wil was er om er op een eerlijke manier uit te komen. Voor de interne evaluatie wil de inspreker drie dingen meegeven:

1. Informatievoorziening aan de Algemene Vergadering
2. Bestuurlijke mogelijkheden om heft in handen te nemen als een juridische route is ingezet
3. Voorkomen is beter dan genezen

4.4.4 Berichtgeving in de media

Medio november 2020 bericht Omroep Flevoland voor het eerst over de schadezaak. Omroep Flevoland belicht de lange duur van de rechtszaak en het vonnis van de rechtbank. In december 2020 bericht Omroep Flevoland over het arrest van het gerechtshof. Aangegeven is dat de werkelijke schade nog moet worden vastgesteld in een schadestaatprocedure. Eind oktober 2022 bericht Omroep Flevoland over de op handen zijnde schikking. Begin november 2022 bericht Omroep Flevoland over de getroffen schikking.

4.5 Advisering deskundigen

In voorbereiding van rechtszittingen is telkens contact tussen de ambtelijke organisatie, de advocaat van het waterschap en de deskundigen van het waterschap. De advocaat van het waterschap deelt concepten van in te dienen stukken telkens vooraf met de ambtelijke organisatie, zodat deze kan meelesen. Juridische zaken, waterbeheer en een hydroloog dragen vanuit hun eigen expertise informatie aan bij de advocaat van het waterschap en toetsen de stukken op juistheid. De periode tussen het delen van concept pleitnota's en het indienen van pleitnota's is kort, vaak minder dan een week.

Relevant om in dit kader te benoemen:

- De verzekeraar geeft begin 2010 aan dat hij destijds niet op de uitnodiging van de taxateur van de agrariërs is ingegaan om veldinspecties te verrichten, omdat de inschatting van de verzekeraar was dat de schade niet toegerekend kon worden aan het waterschap. De verzekeraar stelt dat met de kennis van nu het beter zou zijn geweest als destijds ter plaatse waarnemingen waren gedaan.
- In de gerechtelijke procedure geldt dat de rechter aanneemt dat een partij het eens is met alles wat de partij niet betwist. De advocaten van het waterschap en de agrariërs hebben veel dingen betwist, zowel inhoudelijk als op de procesgang. Er lijkt weinig harmonie te zijn tussen beide advocaten en van beide kanten zijn aannames gedaan over de intenties van de andere partij.
- Het voeren van een gerechtelijke procedure naast onderling overleg is vanuit het perspectief van de gerechtelijke procedure risicovol, omdat toezeggingen kunnen worden gedaan en verwachtingen kunnen worden gewekt, waar later een beroep op kan worden gedaan in de gerechtelijke procedure.
- Het bepalen van de aansprakelijkheid en het toerekenen van de schade is erg complex, verschillende deskundigen hebben verschillende visies hierop.
- Na het arrest van het gerechtshof is besproken of de advocaat van het waterschap wel betrokken moest blijven bij het traject. Vanwege de lopende schadestaatprocedure is de advocaat betrokken gebleven. Ook is een schade-expert ingeschakeld om te helpen om de schade te becijferen.

De verhouding tussen de advocaat van het waterschap en het waterschap is onderhevig aan de Advocatenwet en de Gedragsregels advocatuur.

4.6 Klacht

Uit de evaluatie van de wateroverlast van 2003 blijkt dat meldingen via diverse kanalen binnenkwamen. In de evaluatie is aangegeven dat alle meldingen zijn behandeld en zo nodig direct maatregelen zijn getroffen en er contact is geweest met de melder. Op 6 juni 2003 heeft NLTO het waterschap gevraagd om de klachten in de evaluatie te betrekken. Het is dan onduidelijk om welke klachten het ging. Het waterschap heeft daarom met NLTO afgesproken dat deze na de behandeling van het rapport in het college zouden worden besproken.

Half november 2021 dient een van de agrariërs, te weten de inspreker, een klacht in bij de provincie over het handelen van het waterschap. Een week later wordt de klacht ook bij het college ingediend. De klacht gaat over meerdere zaken: het college heeft aangegeven alles op alles te willen zetten om tot een afwikkeling van de schade te komen, maar heeft de agrariërs niet benaderd. Ook stuurt het college in de ogen van de klager op het ontkennen van schuld en het

voorkomen/minimaliseren van het uitkeren van een schadevergoeding. Het college is niet oplossingsgericht en heeft de indiener van de klacht beperkt in zijn spreekrecht. Daarmee handelt het college in strijd met de beginselen voor behoorlijk bestuur van de Nationale Ombudsman. De indiener van de klacht wil excuses van het college voor het handelen van het waterschap in 2003 en de lange procesgang daarna.

Eind november 2021 spreekt de ambtelijke organisatie met de provincie over de ontvangen klacht, de voorgeschiedenis en de (schade)procedure. De provincie heeft het gesprek als prettig ervaren en geeft aan dit terug te koppelen aan de indiener van de klacht. Eind januari 2022 wordt de provincie op verzoek geïnformeerd over de stand van zaken.

Begin december 2021 nodigt de dijkgraaf de indiener van de klacht en een vertegenwoordiging van de agrariërs uit om de schriftelijke reactie van het waterschap uit te reiken en persoonlijk toe te lichten. De agrariërs nemen de uitnodiging aan en geven aan graag zonder advocaten en juridische ondersteuning met de dijkgraaf (en eventueel heemraden) te spreken over bestuurlijke aspecten. De indiener van de klacht geeft medio januari 2022 aan dat hij het niet eens is met de schriftelijke reactie op de brief. Wel hebben de vertegenwoordigers van de agrariërs het gewaardeerd dat zij rechtstreeks hebben gesproken met de dijkgraaf. De vertegenwoordigers van de agrariërs zijn bereid tot een vervolgsprek zonder juridische ondersteuning. De indiener van de klacht geeft aan dat de Nationale Ombudsman de zaak gaan oppakken en dat hij zijn klacht vooralsnog niet intrekt.

Eind januari 2022 stelt de dijkgraaf in een reactie op de afzegging van de agrariërs van het vervolgoverleg voor om de klacht formeel als afgehandeld te beschouwen. Begin maart 2022 geeft de indiener van de klacht aan dat hij de klacht niet als afgehandeld beschouwt en graag een vervolgoverleg met de dijkgraaf wil. Medio maart 2022 is een overleg tussen de dijkgraaf, adjunct-directeur en de indiener van de klacht. Hierin geeft de indiener van de klacht aan dat het gespreksverslag voldoende is om de klacht af te handelen.

Begin maart 2022 laat de Nationale Ombudsman aan het waterschap weten dat hij de klacht niet in behandeling neemt.

4.7 Delegatie en mandaat

4.7.1 Delegatie

In artikel 1 lid 1 van het Delegatiebesluit heeft de Algemene Vergadering de bevoegdheid tot het instellen van beroep of het maken van bezwaar en het besluiten tot het voeren van rechtsgedingen, arbitrage, schikking, dading en mediation gedelegeerd aan het college. Het delegeren van de bevoegdheid betekent dat de Algemene Vergadering de bevoegdheid tot het nemen van dergelijke besluiten overdraagt. De Algemene Vergadering neemt zelf geen besluiten, maar legt deze bevoegdheid bij het college.

Tot en met september 2018 wordt gewerkt met een rapportage gedelegeerde bevoegdheden. Dit is een halfjaarlijkse rapportage van het college aan de Algemene Vergadering waarin verantwoording wordt afgelegd hoe het college de gedelegeerde bevoegdheden heeft uitgeoefend. Sindsdien is er geen rapportage gedelegeerde bevoegdheden meer. In plaats daarvan deelt het college een openbare besluitenlijst met de Algemene Vergadering. Het collegebesluit om hoger beroep in te stellen, is gedeeld met de Algemene Vergadering via de rapportage gedelegeerde bevoegdheden. Zie hiervoor paragraaf 4.2.4.

4.7.2 Mandaat

Mandaatverlening bij Waterschap Zuiderzeeland

Begin 2013 heeft het college het Besluit mandaat, volmacht en machtiging vastgesteld, waarbij een groot deel van de bevoegdheden van het college en de voorzitter aan de directie is gemandateerd (later secretaris-directeur). Mandaat werkt anders dan delegatie in die zin dat een gemandateerde bevoegdheid onder verantwoordelijkheid van de mandaatverlener (lees: college) plaatsvindt. De bevoegdheid wordt niet overgedragen, waardoor de mandaatverlener ook zelf de bevoegdheid kan uitoefenen.

Bij de vaststelling van het Besluit mandaat, volmacht en machtiging heeft het college afgesproken dat de ambtelijke organisatie twee keer per jaar rapporteert over de uitoefening van de gemandateerde bevoegdheden. De afspraak is dat de rapportage geen opsomming is van alle besluiten die op grond van de gemandateerde bevoegdheden zijn genomen, maar gaat over bestuurlijk gevoelige of risicovolle onderwerpen. Daarbij wordt het college tijdig geïnformeerd als de uitoefening van de bevoegdheden de grenzen van de mandaatverlening raakt.

In de rapportage gemandateerde bevoegdheden is een sub kopje voor 'Klachten, bezwaar beroep en andere juridische procedures'. In geen van de rapportages gemandateerde bevoegdheden is de Leemtocht opgenomen.

Het college heeft voor gerechtelijke procedures een uitzondering in het Besluit mandaat, volmacht en machtiging opgenomen. Dit betekent dat geen mandaat aan de ambtelijke organisatie is verleend voor besluiten tot het instellen van beroep, het maken van bezwaar, het indienen van een zienswijze of besluiten tot het instellen van rechtsgedingen, arbitrage, en mediation. Deze besluiten zijn dus voorbehouden aan het college. Het college besluit begin april 2013 om deze bevoegdheid niet te mandateren, omdat het voeren van rechtsgedingen of het maken van bezwaar tegen een besluit van een ander bestuursorgaan externe impact heeft en vraagt om een bestuurlijke afweging. Het handelen van Juridische Zaken valt binnen het mandaat van het college.

De secretaris-directeur heeft medio januari 2021 onderzocht of het betalen van een voorschot binnen het mandaat van de secretaris-directeur valt.

De volgende bedragen zijn door de ambtelijke organisatie uitgekeerd aan belanghebbenden:

Periode	Bedrag	Toelichting
Begin oktober 2021	€ 108.553	Voorschot
Begin februari 2022	€ 19.804	Aanvullend voorschot
Eind oktober 2022	€ 2.025.000	Schadebedrag
Medio januari 2023	€ 4.583	Verschil uitbetaalde bedrag en optelsom bedragen vaststellingsovereenkomst

Als het waterschap aansprakelijk wordt gesteld / schade wordt geclaimd, wordt de procedure schade en schaderegeling gevolgd.

Mandaatverlening bij andere waterschappen

Van vijf waterschappen is het mandaatbesluit geraadpleegd.

De vergelijking met andere waterschappen laat zien dat de dagelijks besturen van de waterschappen verschillend omgaan met mandaatverlening op het vlak van gerechtelijke procedures. Vier van de vijf onderzochte waterschappen hebben alles rondom gerechtelijke procedures gemandateerd (dus ook het instellen daarvan), waarbij één dagelijks bestuur hieraan wel de voorwaarde heeft verbonden dat vooraf overleg plaatsvindt met de dijkgraaf en het college het besluit binnen vier maanden bekrachtigd. Het vijfde waterschap heeft dezelfde uitsluiting van mandaatverlening gedaan als bij Waterschap Zuiderzeeland.

Het rapporteren over gemandateerde bevoegdheden is ook verschillend ingericht bij de verschillende waterschappen. Bij één waterschap heeft het college expliciet bepaald dat moet worden gerapporteerd over gerechtelijke procedures, bij twee waterschappen is beschreven dat moet worden gerapporteerd over bestuurlijk relevante zaken, bij één waterschap moet worden gerapporteerd over het financiële risico en bij één waterschap wordt alleen op verzoek gerapporteerd.

Hieronder is per waterschap beschreven welk mandaat is verleend en wat is bepaald rondom rapportage over de uitoefening van de gemandateerde bevoegdheden.

WDO Delta

Bij WDO Delta zijn alle bevoegdheden rondom gerechtelijke procedures gemandateerd. De secretaris-directeur is bevoegd om civielrechtelijke, bestuursrechtelijke en strafrechtelijke procedures te voeren en alle rechtsmiddelen, in alle instanties zowel eisend als verwerend, in te

stellen. Ook is de secretaris-directeur bevoegd tot het nemen van de daarbij behorende beslissingen ter voorbereiding, ter voorkoming of ter beëindiging van deze procedures.

De adviseurs juridische zaken zijn door het dagelijks bestuur gemachtigd tot vertegenwoordiging van het college met betrekking tot bestuursrechtelijke procedures en het waterschap in civielrechtelijke, bestuursrechtelijke of strafrechtelijke procedures, in alle instanties zowel eisend als verwerend.

Hierbij geldt dat de gemandateerden rapporteren aan het dagelijks bestuur over de uitoefening van bevoegdheden zoveel als dit, gelet op de aard en inhoud van de betreffende aangelegenheid waarvoor de bevoegdheid wordt uitgeoefend, noodzakelijk is. (Potentieel) bestuursgevoelige zaken worden vooraf altijd ter kennisname voorgelegd aan het dagelijks bestuur. In de toelichting op het mandaatbesluit is opgenomen dat dit gaat om een actieve informatieverstrekking, met name over genomen besluiten/gedane handelingen met betrekking tot lopende gerechtelijke procedures, aanbestedingen, klachten, etc.

Wetterskip Fryslân

Bij Wetterskip Fryslân geldt dat de secretaris-directeur gemachtigd is om het waterschap of een bestuursorgaan van het waterschap te vertegenwoordigen in woord en geschrift in alle soorten rechtsgedingen (waaronder bezwaar- en procedures bij de bestuursrechter en de civiele rechter en bij alternatieve vormen van geschillenbeslechting zoals (pre) mediation en arbitrage).

Ook is mandaat aan de secretaris-directeur verleend voor het voeren van de procedures (opstellen pleitnotities, verweerschriften, aanwijzing vertegenwoordiging van het waterschap). Hierbij geldt dat vooraf aan het instellen van een gerechtelijke procedure overleg wordt gepleegd met de dijkgraaf en achteraf binnen vier maanden na het starten van de procedure het besluit tot het voeren van de procedure ter bekrachtiging aan het dagelijks bestuur wordt voorgelegd.

De secretaris-directeur rapporteert aan het dagelijks bestuur omtrent de binnen het verleende mandaat verrichte handelingen en genomen besluiten. De rapportage betreft met name beleidsgevoelige onderwerpen waaronder in ieder geval dient te worden verstaan de uitkomsten van bezwaar- en beroepsprocedures, strafrechtelijke procedures en arbitragezaken waarbij het waterschap betrokken is.

Waterschap Rivierenland

Bij Waterschap Rivierenland heeft het dagelijks bestuur aan de secretaris-directeur de bevoegdheid gemandateerd voor het aangaan en voeren van rechtsgedingen (waaronder besluiten om tot onteigening over te gaan), alsmede het aangaan en voeren van gedingen voor buitengerechtelijke instanties (waaronder arbitrage), alsmede beslissingen om geschillen te beëindigen door schikking. Rapportage vindt plaats in het kader van de begroting in verband met financiële risico's. Juridische zaken levert hiervoor een overzicht van de gerechtelijke procedures aan.

De secretaris-directeur en de directeuren zijn gemandateerd tot het aangaan van bemiddeling of mediation ter voorkoming of beslechting van een geschil of klacht. Hierover wordt op verzoek van het dagelijks bestuur gerapporteerd.

Bij Waterschap Rivierenland is in het mandaatbesluit opgenomen dat het dagelijks bestuur alleen mandaat verleent voor aangelegenheden die behoren tot het werkteur van de betrokkene functionaris en die naar aard of inhoud niet een zodanig gewicht hebben dat zij behoren te worden afgedaan door de mandaatgever zelf.

Waterschap Vechtstromen

Het dagelijks bestuur van Waterschap Vechtstromen heeft van mandaatverlening uitgesloten een besluit tot het voeren van, beëindigen van of berusten in civielrechtelijke, strafrechtelijke en bestuursrechtelijke procedures, geschillen en arbitrage indien een recht daartoe bij wettelijk voorschrift aan het waterschap of aan het waterschapsbestuur toekomt. Over rapporteren is in het mandaatbesluit opgenomen dat de secretaris-directeur op verzoek van het dagelijks bestuur rapporteert over de uitoefening van het mandaat, de volmacht en de machtiging.

Waterschap Rijn en IJssel

Bij Waterschap Rijn en IJssel heeft het college de volgende bevoegdheid aan de secretaris-directeur gemandateerd: het besluiten over en het voeren van civielrechtelijke en strafrechtelijke rechtsgedingen en bestuursrechtelijke procedures en het instellen van rechtsmiddelen, zowel eisend als verwerend, en het nemen van de daarbij behorende beslissingen ter voorbereiding, ter

voorkoming of ter beëindiging van deze procedures, indien een recht daartoe bij wettelijk voorschrift aan het waterschap of aan het waterschapsbestuur toekomt.

Over het rapporteren is opgenomen dat de gemandateerde/gevolmachtigde de mandaatgever/volmachtgever op diens verzoek een rapportage verschaft op hoofdlijnen over de uitoefening van de bevoegdheid. Ten aanzien van de mandaten wordt hiervoor in de management- en bestuursrapportages, die het waterschap binnen het planning & controlsysteem kent, ruimte gereserveerd. Daarnaast informeert de gemandateerde de mandaatgever over zaken die direct de taakuitoefening van bestuurders raken. Daarvan is in ieder geval sprake als maatschappelijke, beleidsmatige, politieke, juridische of financiële omstandigheden daartoe aanleiding geven.

5. Conclusies

In dit onderzoek stond de vraag centraal hoe het college heeft gestuurd op het handelen van het waterschap in de Leemtocht en hoe de uitvoering door de ambtelijke organisatie plaatsvond. In dit hoofdstuk wordt achtereenvolgens antwoord gegeven op de verschillende vragen van het college en wordt tenslotte een algemene conclusie getrokken.

5.1 Beantwoording onderzoeksvragen

Welke keuzes heeft het college gemaakt op basis van welke informatie?

Het college beslist in 2013 om in hoger beroep te gaan tegen het vonnis van de rechtbank. In dit vonnis werd het waterschap volledig aansprakelijk gesteld voor alle schade van de wateroverlast. Het college besluit overeenkomstig het voorstel van de ambtelijke organisatie. Naast het ambtelijk advies is ook het vonnis en de visie van de verzekeraar betrokken bij de besluitvorming. Het college besluit om hoger beroep in te stellen omdat de rechtbank de verschillen tussen percelen niet heeft erkend, het causaal verband te gemakkelijk heeft aangenomen en het vonnis naar verwachting precedentwerking.

In 2021/2022 besluit het college om in onderlinge gesprekken met de agrariërs te komen tot overeenstemming over de schade. De portefeuillehouder krijgt hier opdracht toe binnen door het college vastgestelde kaders. Het college heeft meerdere informatiebronnen: naast de input van de ambtelijke organisatie wordt ook input van de agrariërs betrokken via brieven, inspreken en de toelichting van de deskundige van de agrariërs. Ook informeert de portefeuillehouder het college regelmatig over de stand van zaken. De motivatie van het college ligt in het willen herstellen van de relatie met de agrariërs. Bij het schikkingsvoorstel spelen met name de gewijzigde opstelling van het waterschap, uitlegbaarheid, snelheid, ruimhartigheid, transparantie over uitkomsten, precedentwerking en bekendheid van informatie een rol.

Welke andere keuzes had het college kunnen maken bij de verschillende beslismomenten?

Het college had in 2013 ook kunnen besluiten om niet in hoger beroep te gaan tegen de uitspraak van de rechtbank. Dit had betekend dat het waterschap volledig aansprakelijk was voor alle schade van de wateroverlast. Nadat in een vervolgtraject (via een schadestaatprocedure of in onderling overleg) de schade was bepaald, was deze volledig voor rekening van het waterschap gekomen.

In 2021/2022 had het college ook kunnen kiezen om geen onderlinge gesprekken te voeren.

Alternatieven waren geweest:

- Het college had kunnen besluiten zich volledig te richten op de schadestaatprocedure en de gesprekken tussen agrariërs en medewerkers van het waterschap en de advocaten van beide partijen stop te zetten.
- Het college had kaders kunnen stellen voor de gesprekken die al gaande waren tussen de agrariërs, medewerkers van het waterschap en advocaten of de portefeuillehouder hierbij aan kunnen laten sluiten.

Inhoudelijk had het college ook kunnen vasthouden aan de standpunten die het waterschap in de gerechtelijke procedure heeft opgevoerd over de te vergoeden schade en de onderbouwing daarvan.

Wat waren natuurlijke momenten om het standpunt van het waterschap te herijken?

De beperking op de beantwoording van deze vraag is dat we alleen met de bril van nu kunnen kijken wat natuurlijke momenten waren om het standpunt van het waterschap te herijken. Momenten die nu natuurlijke herijkmomenten lijken, konden toen op basis van alle feiten en

omstandigheden wellicht niet als natuurlijke momenten zijn overgekomen. Met de bril van nu lijken de volgende momenten het meest natuurlijk om het standpunt van het waterschap te herijken na de aansprakelijkheidsstelling door de agrariërs:

- Het voorlopig getuigenverhoor bij de rechtbank in 2005 en 2006
- De melding van de hoogte van de claim in 2010 door de ambtelijke organisatie
- Het tussenvonnissen van de rechtbank in 2011
- Het vonnis van de rechtbank in 2013
- Het signaal dat een lid van de Algemene Vergadering inbracht over de beeldvorming bij de agrariërs in 2014
- Het schikkingsproces gedurende het hoger beroep in 2016
- Het definitieve arrest van het gerechtshof eind 2020
- Het inspreken en de klacht van de agrariërs in 2021

Met name het signaal uit 2014 lijkt een markant natuurlijk moment, aangezien de agrariërs toen rechtstreeks het bestuur hebben benaderd, zonder tussenkomst van hun advocaat.

Welke keuzes zijn gemaakt in de ambtelijke organisatie over de te volgen richting en op welke manier zijn de portefeuillehouder en het college hierbij betrokken?

De ambtelijke organisatie stemt gedurende het traject doorlopend af met de verzekeraar, deskundigen en de advocaat over de te volgen route. De gerechtelijke procedure is daarin leidend. Het initiatief voor de gerechtelijke procedure bij de rechtbank ligt bij de agrariërs en het waterschap voert verweer. Hetzelfde kan worden gezegd over de schadestaatprocedure. Het college is niet betrokken bij het verweer van het waterschap in de gerechtelijke procedure.

Het college besluit om in hoger beroep te gaan in de aansprakelijkheidsprocedure. Tijdens deze procedure onderbouwt het waterschap waarom het vonnis van de rechtbank niet in stand moet blijven en voeren de agrariërs daartegen verweer.

Na het arrest van het gerechtshof is aan de orde geweest of de advocaat nog betrokken moet zijn en wordt een schade-expert ingeschakeld. Dit besluit wordt door de ambtelijke organisatie genomen. Uit het feitenrelaas, dat begin februari 2021 is opgemaakt, blijkt dat regelmatig met de portefeuillehouder wordt afgestemd. De betrokkenheid van de portefeuillehouder, ook bijvoorbeeld bij het schikkingstraject gedurende het hoger beroep in de aansprakelijkheidsprocedure, is over het geheel niet goed te herleiden uit documenten.

Welk mandaat heeft de organisatie als het gaat om het afhandelen van rechtszaken en welke handelingsvrijheid heeft het college hierbij? Welke alternatieven zijn hiervoor mogelijk?

De ambtelijke organisatie is gemachtigd om het waterschap en haar bestuursorganen te vertegenwoordigen bij gerechtelijke procedures. De ambtelijke organisatie is niet bevoegd om besluiten te nemen over het instellen van hoger beroep of cassatie, een mediation traject te starten of een schikking te treffen. Als een gerechtelijke procedure tegen het waterschap wordt aangespannen, zoals in dit dossier het geval is, is geen expliciet besluit van het waterschap nodig. Het waterschap kan in dergelijke gevallen niet de keuze maken om niet mee te werken aan de procedure.

Het onderzoek laat zien dat andere waterschappen gemiddeld genomen een ruimer mandaat verlenen in relatie tot gerechtelijke procedures. Doordat de tijd tussen het delen van concept stukken met het waterschap en het indienen van de stukken voor een rechtszitting relatief kort is, lijkt het ook praktisch niet goed haalbaar om het college hier op voorhand in mee te nemen. Het ligt echter ook niet voor de hand om op basis van dit onderzoek het mandaat van de ambtelijke organisatie te verruimen.

De manier waarop over de uitoefening van gemandateerde bevoegdheden wordt gerapporteerd verschilt tussen waterschappen en verschilt ook door de periode heen. Het college kan besluiten dat zij meer inhoudelijk wordt meegenomen in lopende gerechtelijke procedures en aansprakelijkheidsstellingen. Voor gemandateerde bevoegdheden geldt, anders dan bij gedelegeerde bevoegdheden, dat het college altijd kan besluiten dat zij zelf een besluit wil nemen. Als het college meer inhoudelijk op de hoogte is van een dossier, kan zij ook eerder besluiten om het standpunt van het waterschap te herijken.

Welke aandacht kreeg dit dossier in de rapportage gemandateerde bevoegdheden en overige verantwoording van de ambtelijke organisatie aan het college?

In de rapportage gemandateerde bevoegdheden komt dit dossier niet terug. Het college wordt tot 2016 geïnformeerd via de voortgangsrapportages. Het college is daardoor op de hoogte van de aansprakelijkheidsstelling, de gerechtelijke procedure, de schadeclaim van de agrariërs en het tussenvonnis van de rechtbank. Met het verdwijnen van de voraps is ook de aandacht voor de Leemtocht in de verantwoording van de organisatie aan het college verdwenen. Het college krijgt sindsdien in de P&C-cyclus dezelfde informatie als de Algemene Vergadering, namelijk de financiële hoogte van de schadeclaims.

Uit de stukken blijkt niet dat het college in de periode 2016 tot 2019, gedurende het hoger beroep, expliciet geïnformeerd is over de stand van zaken. Sinds 2019 wordt het college geïnformeerd via mededelingen.

Hoe was de ambtelijke governance ingericht/ hoe breed werd informatie gedeeld in de ambtelijke organisatie?

Juridische zaken neemt binnen de ambtelijke organisatie het voortouw bij aansprakelijkheidsstellingen en gerechtelijke procedures. Waterbeheer en een hydroloog leveren input voor de gerechtelijke procedure over de aansprakelijkheidsvraag. Twee keer per jaar vindt afstemming plaats tussen financiën en juridische zaken om te beoordelen of het financiële risico gewijzigd is. Na het arrest van het gerechtshof eind 2020 raken ook communicatie, concerncontrol en de directie betrokken bij het dossier.

In de ambtelijke verantwoording komt het dossier alleen in 2003 naar voren. De secretaris-directeur stelt in 2021 en 2022 position papers vast na bespreking in het managementteam.

5.2 Algemene conclusie

Het waterschap voert in de gerechtelijke procedures over de Leemtocht voornamelijk verweer tegen de agrariërs, die de gerechtelijke procedure zijn aangespannen. Het college is niet betrokken bij het inhoudelijke verweer. De portefeuillehouder is betrokken bij het dossier, maar hoe is niet goed te herleiden uit de stukken.

Het mandaat van de ambtelijke organisatie rondom gerechtelijke procedures is niet ruim in vergelijking met andere waterschappen. Juridische zaken heeft binnen het mandaat gehandeld. Juridische zaken heeft de lead, maar ook andere afdelingen leveren input. De Leemtocht krijgt nagenoeg geen aandacht in de ambtelijke verantwoording. Na het arrest van het gerechtshof is een groter deel van de organisatie betrokken bij de Leemtocht.

De besluitvorming van het college concentreert zich rond twee momenten: 2013 en 2021/2022. Zichtbaar is dat het college bij de besluitvorming 2021/2022 meer informatiebronnen betreft, met name input van de agrariërs. Alternatieve besluitvorming was mogelijk geweest door in 2013 niet in hoger beroep te gaan of in 2021/2022 juist strakker vast te houden aan hetgeen het waterschap in de gerechtelijke procedure heeft ingebracht.

Tot 2016 legt de ambtelijke organisatie via schriftelijke voortgangsrapportages (voraps) verantwoording af aan het college. In de voraps krijgt de Leemtocht expliciet aandacht. In de voortgangsgesprekken tussen college en directie, die in de plaats komen van de voraps, komt de Leemtocht niet aan de orde. In de huidige bestuursperiode wordt gebruik gemaakt van mededelingen om het bestuur te informeren over de Leemtocht.

Door de jaren heen zijn er, achteraf gezien, meerdere momenten geweest waarop het college het standpunt van het waterschap had kunnen herijken. Met name het signaal dat een lid van de Algemene Vergadering inbracht in 2014 over de beeldvorming bij de agrariërs van het handelen van het waterschap lijkt een moment geweest te zijn waarop het waterschap zijn koers had kunnen wijzigen. Om momenten te kunnen identificeren waarop het college kan besluiten om het standpunt van het waterschap al dan niet te herijken, kan het goed zijn om te besluiten dat de ambtelijke organisatie meer inhoudelijke informatie deelt over gerechtelijke procedures en/of aansprakelijkheidsstellingen met het college.

5.3 In breder perspectief

In dit 109a-onderzoek is specifiek gekeken naar de sturing van het college op het handelen van het waterschap en hoe de ambtelijke organisatie in dit dossier heeft gehandeld. Het onderzoek laat in breder perspectief iets zien van de verhouding tussen het college en de ambtelijke organisatie. De ambtelijke organisatie voert een groot deel van de werkzaamheden in mandaat uit, waarvoor het college de bestuurlijke verantwoordelijkheid draagt. Bepaalde dossiers of werkzaamheden voelen binnen de ambtelijke organisatie als regulier werk en niet direct bestuurlijk relevant. Als dossiers echter een lange doorlooptijd hebben, dan kan een bestuurlijke herijking nodig zijn. Een toets bij het college en/of AV of de weg die wordt behandeld, gegeven alle omstandigheden, nog steeds de juiste is. Dit is overigens niet voorbehouden aan complexe juridische dossiers, maar ook onverkort van toepassing voor complexe beleidsdossiers en complexe uitvoeringsdossiers.